

Følgende er et uddrag af bogen, Samarbejdsbaseret problemløsning skrevet af Jenny Bohr og udgivet af forlaget ViaSysteme 2011.

Bogen henvender sig til fagpersoner der arbejder med unge og voksne. Men samarbejdsbaseret problemløsning er oprindeligt udviklet til børn og unge.

Kernebegreber i samarbejdsbaseret problemløsning

Grundfilosofien i samarbejdsbaseret problemløsning er altså, at mennesker gør det godt, hvis de kan. Og man kan sige, at modellen består af tre dele, der alle er vigtige elementer for vores intervention og for at løse problemer varigt. De tre dele handler om:

- Viden
- Bevidsthed
- Handling

Til hver af disse dele knytter sig nogle begreber, som præsenteres kort her, men behandles mere udførligt senere.

Viden

Vidensdelen handler om at besvare spørgsmålet: "Hvilke kognitive vanskeligheder kommer i vejen for den enkelte i hvilke situationer. Altså: hvilke mangelfulde kognitive færdigheder bidrager til den unge eller voksnes udfordringer/vanskeligheder indenfor områderne, fleksibilitet, frustrationstolerance og problemløsning?"

Til vidensdelen knytter der sig nogle grundlæggende begreber: *Situationsanalyse, Læringsstier og Triggere*:

Situationsanalyse:
For at finde frem til de specifikke kognitive færdigheder, der er mangelfulde hos den enkelte, anvender vi situationsanalysen. Vi analyserer de situationer, hvor uhensigtsmæssig adfærd fremkommer, for at finde frem til de specifikke kognitive færdigheder, der er mangelfulde hos den enkelte og de krav og forventninger, der udløser den uhensigtsmæssige adfærd. Vi finder <i>læringsstier og triggere</i> .
Læringsstier:
De kognitive færdigheder, der er mangelfulde hos den enkelte, kaldes i samarbejdsbaseret problemløsning for læringsstier. <i>Læringsstierne</i> er således det, der kommer i vejen for den enkelte, det er de kognitive færdigheder den enkelte har brug for at lære.
Triggere:
De krav og forventninger, der udløser uhensigtsmæssig adfærd, kaldes <i>triggere</i> . <i>Triggere</i> er således de udløsende faktorer, det er de problemer, der mangler at blive løst.

Bevidsthed

Bevidsthedsdelen handler om at være bevidst om sin intervention og den professionelle rolle. Det handler om at være bevidst om mulighederne for at agere på problemer, umødte forventninger, og hvad hver af disse muligheder bringer. Det handler altså om, hvordan vi kan håndtere uhensigtsmæssig adfærd, hvilke måder vi kan intervenere på, og hvad hver af disse måder fører til. Der er grundlæggende tre måder, vi kan handle på, nemlig Plan A, Plan C og Plan B. Til bevidsthedsdelen er de grundlæggende begreber således de tre handlemuligheder: *Plan A, Plan C og Plan B*

Plan A:
<i>Plan A</i> , handler om at holde fast i sine krav og forventninger i situationen. At gennemtrumfe sin plan eller vilje overfor den unge eller voksne.
Plan C:
Når vi anvender Plan C, så dropper vi vores krav og forventninger i situationen. Plan C kan også anvendes til bevidst at tillade nogle uhensigtsmæssigheder, mens der arbejdes med andre.
Plan B:
Plan B, er samarbejdsbaseret problemløsning, det er en særlig model til at samarbejde med mennesker med adfærdsmæssige udfordringer. En samarbejds- og samtalemiddel som tager højde for de mangelfulde kognitive færdigheder.

Handling

Handlingsdelen, den tredje del, retter sig mod vores intervention, når vi kender de mangelfulde kognitive færdigheder hos den enkelte, kan vi tage højde for det i vores pædagogiske planlægning, vi kan justere vores krav og forventninger til den enkelte og kompensere for nogle af hans vanskeligheder. Man kan sige, at den viden, vi får gennem situationsanalysen, forpligter os pædagogisk. En vigtig del af handlingsdelen, drejer sig derudover om at samarbejde med den unge eller voksne, at løse problemer i samarbejde, samtidig med, at den unge eller voksne lærer og træner vigtige kognitive færdigheder. I samarbejdsbaseret problemløsning ligger en særlig model til dette samarbejde, som vi kalder en Plan B-samtale. Det er en samtalemiddel, der tilgodeser den unge eller voksnes kognitive vanskeligheder, samtidig med at han lærer og træner vigtige kognitive færdigheder. Plan B-samtalen er altså ikke bare en anerkendende, samarbejdende samtale, men en særlig model, der indeholder 3 trin, *empati, definer problem og invitation*.

Empati:
Det første trin i Plan B-samtalen er empatien, det er en slags refleksiv lytning, der sikrer, at den unge eller voksne føler sig hørt og dermed engagerer den unge eller voksne i samtalen og dermed i samarbejdet. Empati trinnet skal endvidere sikre, at den unge eller voksnes anliggende, hans side af sagen kommer på bordet.
Definér problem:
Det andet trin i Plan B-samtalen opstiller det problem, der skal løses tydeligt, det handler om at opstille den anden side af sagen, vores anliggende. Dette trin skal sikre en præcis opstilling af det problem, der skal løses.

Invitation:
Det tredje og sidste trin i Plan B-samtalen kaldes invitation. Det er en invitation til at brainstorme løsninger sammen. Det er igennem dette trin, at det opstillede problem skal løses i samarbejde.

I nedenstående model, har jeg søgt at opstille de forskellige dele i samarbejdsbaseret problemløsning og de dertil knyttede begreber. Delene og begreberne vil blive grundigt gennemgået i de følgende kapitler.

Figur 3. Samarbejdsbaseret problemløsnings tre dele.

Viden	Hvad kommer i vejen for den unge/voksne i hvilke situationer? <i>Situationsanalyse, læringsstier og triggere</i>
Bevidsthed	Hvor vil vi gerne hen med det vi gør? – hvilken "vej" vil vi gå? At være sine handlinger bevidst – at være på forkant <i>Plan A, Plan C og Plan B</i>
Handling	At møde den unge/voksne hvor han er. At tage højde for hans mangelfulde kognitive færdigheder i vores pædagogiske planlægning, og Plan B-samtalen, et samarbejde, der tager højde for den unge eller voksnes kognitive vanskeligheder – samtidig med at han lærer og træner vigtige kognitive færdigheder <i>Plan B-samtale, empati, definér problem og invitation</i>

Ofte er der mest fokus på selve Plan B-samtalen, altså den del, der handler om det egentlige samarbejde. Men modellens tre dele hører sammen og de to første, viden og bevidsthed, kan være en forudsætning for at kunne gennemføre Plan B. Dette skyldes, at det er vigtigt, at vi får specificeret hvilke kognitive færdigheder den unge eller voksne har brug for at lære, hvilke uløste problemer vi arbejder med, samt at vi er bevidste om vores intervention, for at kunne lære de voksne de vigtige kognitive færdigheder og løse problemerne varigt.